

Nr 333

Av herr **Jansson, Paul**, och herr **Andersson, Birger**, om inrättande av ett naturreservat i Valle härad i Skaraborgs län.

(Lika lydande med motion nr 401 i Andra kammaren)

I det centrala Västergötland finns ett säreget landskap, Valle härad, väster om Billingen. Detta landskap, som är berömt för sin skönhet och sitt behag, utgör en tjugande och förbryllande blandning av lundar, skogsdungar, starkt sluttande åkerfält och smala näs mellan små, oftast djupa sjöar. Ett nätverk av moränåsar med lösbrutna kambrosilurbergarter gör jorden lucker, varm och bördig. Växtligheten är mycket rik. Detta rullstenslandskap har uppkommit genom att isälvar hopat löst material omkring långsamt smältande isberg. Inom landskapet finns naturreservatet Eahagen, mellan sjöarna Emten och Flämsjön, med praktfull växtlighet.

Inom landskapet äger staten i Eggeby socken Höjentorps gods med cirka 460 ha, därav 135 ha åker. Godset, vars huvudbyggnad är uppförd i mitten av 1700-talet och som var landets första lantbruksskola, ligger i anslutning till de idylliska sjöarna Skärvlången och Ormsjön. Dess park är känd för sina förvildade trädgårdsblommor.

Valle härad börjar utsättas för en allt hårdare exploatering. Ett inte ringa antal sommarstugor har undan för undan uppförts, särskilt vid sjön Skärvlångens västra strand. Odlingslandskapet hotas i övrigt av förstörelse i takt med de fortgående förändringarna inom jordbruket. I och med minskad boskapsskötsel och under inflytande av andra fysiska krafter sker en fortlöpande omformning av jordytan. Den ursprungliga naturen hotas genom att den aktivitet som skapat landskapstypen inte upprätthålles i tillräcklig omfattning.

Uppenbarligen utgör Valle härad en oskattbar naturtillgång för vårt land. Landskapet bör i största möjliga utsträckning bevaras och skyddas från enskild exploatering. Det bör vara en angelägen, allmän samhällsuppgift att tillse att så sker snarast möjligt. Det synes oss sålunda angeläget, att en utredning kommer till stånd om staten genom ytterligare markförvärv inom landskapet kan tillskapa en naturpark i detsamma. En sådan skulle ha till syfte att i den mellansvenska naturen bevara ett odlingslandskap i sitt naturliga tillstånd eller i varje fall i väsentligt oförändrat skick. En utredning om naturpark i Valle härad bör kompletteras med en undersökning av möjligheterna att tillskapa ett ytterligare naturreservat i detsamma.

Samverkan bör i frågan kunna etableras både med Valle och Timmersdala

kommuner samt Skaraborgs läns landsting, vilka enligt vår uppfattning vid sidan av staten bör ha ett intresse för regional naturvårdsplanering i området. En sådan samverkan skulle överensstämja med stadgandet i naturvårdslagen om att naturvården är en såväl statlig som kommunal angelägenhet. En utredning om naturpark och naturreservat jämte regional naturvårdsplanering bör självfallet också omfatta hur området skall kunna på ett ändamålsenligt sätt användas för rekreation och friluftsliv.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,
att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning angående inrättande av naturreservat i Valle härad, Skaraborgs län.

Stockholm den 25 januari 1966

Paul Jansson

Birger Andersson